

CONSCIÈNCIA
D'ARA
I la setmana que ve:
Clara Fons i La Nit
de les religions

Estils

Philippe Roisse: exhumar mons, guarir l'ànima

Per a aquest infatigable viatger i especialista en manuscrits africans és fonamental conservar la sacralitat de viure

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Hi ha persones que són ponts. Ponts entre cultures, entre creences, entre mons aparentment distants i sovint enfrontats. En les guerres els ponts són dels primers objectius militars, per això, en un temps de conflictes com l'actual, cal cuidar les persones pont, escoltar-les, aprendre no només del que circula a través seu, sinó també de tot allò que d'una manera o altra les sedimenta. Philippe Roisse és un pont dels llargs, sòlid, conscient que necessita bons pilars per sostenir tot el que hi fa circular. Un pont alhora mòbil, que no es limita a enllaçar dues ribes, sinó múltiples. Ribes geogràfiques, mentals i temporals. Arqueja les celles i fa cara de murri quan se li pregunta per una definició professional. Encara no ha arribat a la seixantena, però si sentim el seu recorregut vital és fàcil constatar que la dimensió temporal és relativa, que els anys s'allarguen o s'escurcen d'una manera desigual. I aquesta flexibilitat del temps Roisse no només l'ha posat en pràctica en el seu fer, sinó que també l'ha palpat cada vegada que exhuma alguna cosa i, automàticament, aquell objecte del passat enllaça amb l'instant present.

El desert com a escola

Roisse l'exhumador va descobrir la seva passió al desert de Líbia quan, de petit, hi anava cada tarda amb el seu pare, diplomàtic francès. "Allà tots dos ens dedicàvem a descobrir restes romanes. Les dunes les amagaven més o menys segons el seu moviment, i en aquella època no hi havia ningú. M'impactava veure un terra de mosaic enmig de la sorra, pensar que per aquell mateix terra hi havia corregut un nen com jo de feia milers d'anys. Després anàvem a banyar-nos, el desert i el mar estaven a tocar, i era fàcil nedar entre columnes o àmforas". Tot i que abans de Líbia, Roisse havia viscut a Etiòpia i Madagascar, on havia començat l'escolarització en malgaix, el paisatge l'hi va marcar profundament. "Som paisatge. La identitat es constitueix de moltes coses, i el paisatge és clau". Va ser a Líbia on també va aprendre àrab. "El meu pare em va enviar a l'escola alcohòrica i al mateix temps a catequesi amb una missió italiana, tot i que ell no era creient. Cada diumenge havia d'anar a missa, però els meus pares no

Una de les imatges que apareixen al llibre *Swahili*. GILLES NICOLET

hi anaven..." Després de passar un temps al Senegal, on estudiava entre baobabs perquè l'institut encara estava a mig construir, el pare va triar com a destinació la Barcelona de finals dels setanta. Amb catorze anys va aterrar a l'Institut Francès. "Per a mi allò era el nord. Vam arribar a finals d'hivern, feia fred i plovia, tot em semblava molt fosc i no estava gens acostumat al rigor dels professors, a l'Àfrica sempre m'hi havia comunicat de tu a tu i aquí era molt diferent". Malgrat el xoc, el llavors adolescent s'endinsa en la lectura, que el fa recuperar certa arrel europea, i s'obsessiona per les antiguitats. "Em passava les tardes als antiquaris del Barri Gòtic i de seguida que tenia estalvis em comprava alguna cosa. Els feia gràcia que un noi et s'interessés pel seu món. També el meu pare estava molt interessat per les capelles romàniques de tot Catalunya: les visitàvem totes. Va ser com en els temps de Líbia, la mateixa sensació de descoberta, el pare i jo sols".

Un cop acabat el batxillerat a Barcelona, es va establir a París per fer estudis universitaris. Allà es va centrar en el món del teatre i també va arribar a cantar òpera en petits teatres de província. Com a director teatral va fundar una companyia i va estrenar una obra inèdita de Picasso a Madrid a mitjans dels anys vuitanta, en plena Movi-

Recull
Ha estat
viatjant sis
mesos per la
costa est de
l'Àfrica i n'ha
fet un llibre

da. "Continuava exhumant, aquesta vegada peces teatrals del segle XIX perdudes als arxius de París o obres avantgardistes, com la de Picasso".

Conservació de manuscrits

Després d'un temps de gran necessitat espiritual i amb la voluntat d'unir l'art i la sacralitat, va començar a interessar-se per la mística cristiana, sobretot pels Pares del Desert. "Vaig tornar a trobar aquell paisatge de la infància, el desert, on ets tu sol, sense res més". Arran de l'interès pel cristianisme primitiu i també per l'ortodox, comença a estudiar el copte i el gúez (llengua litúrgica del cristianisme etiopi) i aprofundeix en l'àrab. Exhumar i construir ponts, tornar als llocs de la infància, apreciar les arrels europees, traçar connexions, rastrejar. S'especialitza en manuscrits antics i passa un temps a Egipte. Després s'està nou anys a Granada per estudiar els cristians de l'Al-Andalus i també els llibres plumbis. Després treballa com a investigador de manuscrits àrabs cristians a la Universitat Saint Joseph de Beirut. Els últims anys ha esdevingut un dels grans especialistes en manuscrits àrabs africans, des de Tombouctou (on va treballar en la formació de professionals) fins a Tanzània. "La producció de manuscrits en la cultura musulmana és molt més àmplia que a Euro-

pa, perquè la impremta els va arribar més tard. Estem parlant de milers i milers de manuscrits. I als països de l'Àfrica negra hi ha encara ara moltes biblioteques amb manuscrits que pateixen els efectes de la mala conservació. No és cert que Àfrica només tingui cultura oral, la cultura escrita abans de les colonitzacions europees és molt gran. Molts dels manuscrits estan en àrab, però també en llengües locals que utilitzen l'alfabet àrab. I, per si a algú li passa pel cap, alerta: "Soc tot el contrari de l'Indiana Jones! Arribar a un manuscrit i forjar confiança amb els seus propietaris implica molts dies de cafès i tes. A més, jo no m'emporto res, el que vull és que es conservin al lloc on són. Les col·leccions s'han de preservar senceres per poder copsar el seu sentit".

Després d'un treball intens a Tanzània per a la Unesco, Roisse ha estat viatjant sis mesos amb el fotògraf Gilles Nicolet per tota la costa est d'Àfrica. Fruit d'aquest periple és el llibre *Swahili* (publicat recentment per Contrejour), en què Roisse aporta textos a les exuberants fotografies en blanc i negre de Nicolet... Si un dia passeu per la terrassa de la cafeteria d'una coneguda llibreria de l'Eixample barceloní i us el trobeu fent una pausa entre viatges per visitar els seus nets, pregunteu-li coses. Aquest article no dona per més. —

Gent

TEXT:
JOAN CALLARISSA

FOTOS: SEAN GALLUP / GETTY

Mor Peter Lindbergh, l'artífex de les 'top' dels anys noranta

Fusce accumsan, neque ut hendrerit sollicitudin, ipsum justo porttitor nunc, vel volutpat mi lorem ut urna. Etiamque ac massa imperdiet venenatis. Nam interdum, est at commodo rutrum, lectus magna ullamcorper erat, eget molestie nisl purus vitae ante. Vestibulum aliquam pretium odio, sed mattis urna accumsan et.

Sed in metus dolor, sit amet lobortis quam. Etiam adipiscing, turpis quis pulvinar ultrices, sem nunc consectetur lacus, vel porta orci orci at massa. Quisque ut arcu augue, vitae aliquet era Donec eu ipsum nibh, eu sagittis lorem. Quisque ornare tellus velit. Aliquam ut tellus nec dolor mollis dignissim. Donec viverra libero eget tellus lacinia accumsan. Ut interdum fringilla lorem sit amet molestie. Pellentesque lectus nulla, porttitor vitae porta ut, interdum quis magna. Cras a dolor non orci commodo sollicitudin eu eu quam. Donec vitae pretium eros. Nulla odio nulla, rhoncus sit amet sodales adipiscing, auctor ut ante. Integer et aliquet velit. Vestibulum a libero a magna varius tempus.

Pellentesque rhoncus faucibus lobor-

tis. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. In id arcu libero, nec euismod est. Phasellus nec neque purus. Donec et lacus tortor, in pharetra felis. Donec dictum faucibus imperdiet. Donec volutpat tellus vitae est imperdiet in porttitor nibh vehicula. Curabitur fauci-

bus nulla non lorem malesuada adipiscing. Nam feugiat lacus vitae sem feugiat ut lobortis leo feugiat. Mauris fermentum, libero quis porta porttitor, lacus lacus pharetra erat, volutpat ornare enim elit non lacus. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices

TORIAS KLEINSCHMIDT / EFE

El fotògraf va transformar la fotografia de moda

940 caràcters aprox. Nulla facilisi. Etiam sed dapibus tortor. Praesent fringilla faucibus libero, tincidunt dictum purus condim Vestibulum aliquet Proin a purus nibh. Donec lacus magna, aliquet ut lobortis at, semper et tortor. Nam vehicula, elit eu. Praesent vitae nulla sed nunc placerat congue. Sed dapibus dolor ut sem consectetur quis tempor lorem mollis. Mauris rutru. Aenean scelerisque Nulla id velit nec nunc gravida euismod nec a felis. Integer a pulvinar erat.

Pellentesque aliquet ultricies ultrices. Etiam non lobortis dolor. Morbi sit amet laoreet urna. Vivamus euismod venenatis felis, at sodales dui commodo eu. Integer at augue eu mi consectetur ornare eget eu nisl. Maecenas imperdiet velit sed lectus interdum viverra. Sed at malesuada elit. Maecenas congue, risus ac viverra ultricies, purus dui accumsan mauris, quis mattis risus tortor non turpis. Aliquam a augue eget risus viverra ultrices. Integer non erat neque, qui.